

SAMHÄLLSVETENSKAPLIGA FAKULTETEN

Socionomprogrammet, 210 högskolepoäng

Bachelor of Science in Social Work, 210 credits

Programkod: S1SOP

Grundnivå / First cycle

1. Fastställande

Utbildningsplanen är fastställd av Samhällsvetenskapliga fakultetsstyrelsen 2018-06-18 (G 2018/281) att gälla från och med 2018-07-01, höstterminen 2018.

Ansvarig institution/motsvarande: Institutionen för socialt arbete

2. Syfte

Socionomutbildningen är en generalistutbildning och ger professionell kompetens för socialt arbete oavsett vilket fält arbetet bedrivs inom eller vilken målgrupp som berörs. Utbildningen bygger på tanken om ekonomisk, ekologisk och social hållbar utveckling, och belyser hur sociala problem och det sociala arbetet kan relateras till dessa begrepp. Utbildningen i Göteborg ges vid institutionen för socialt arbete som kännetecknas av en s.k. komplett akademisk miljö. Det innebär att institutionen, och därmed också socionomprogrammet, tillhandahåller kompetens av såväl vetenskaplig och pedagogisk hög kvalitet som mycket goda kontakter och samverkansmöjligheter med det professionella fält som socionomprogrammet utbildar för. En socionomexamen från vår institution ger således goda förutsättningar för fortsatta vetenskapliga studier liksom professionella karriärvägar inom såväl statlig, kommunal och privat sektor med arbetsuppgifter inom en mängd olika områden; sjukvård, skola, äldreomsorg, funktionshinder, kriminalvård, individ- och familjeomsorg för att nämna några.

Att utbildningen är en generalistutbildning innebär vidare att det sociala arbetets teorier omfattar flera perspektiv t.ex. de psykosociala, socialpedagogiska samt omsorgsperspektiven. Socialt arbete är idag ett eget starkt forskningsfält med influenser från närallgande forskningsfält som t.ex. psykologi, sociologi och samhällsekonomi. Huvudområdet i socionomprogrammet är socialt arbete men då kunskaper från andra huvudområden/forskningsfält som har relevans för det sociala yrkesområdet ingår präglas programmet av en tvärvetenskaplig karaktär.

Socialt arbete är inte bara ett teoretiskt forskningsfält, det är också en professionell praktik. På

socionomprogrammet i Göteborg integreras genomgående teoretiska och praktiska inslag i utbildningen. Vår utgångspunkt är att kunskapsstoff av mer renodlad akademisk och vetenskaplig karaktär, rätt integrerad med praktisk och handlingsinriktad kunskap, är en förutsättning för utvecklingen av professionell yrkesidentitet och ett professionellt förhållningssätt. Ett exempel på detta är att studenterna under kortare perioder av fältplacering hämtar material till projekt- och uppsatsarbeten. Enligt samma logik är också den verksamhetsförlagda utbildningen, som utgör en hel termin, teoretiskt förankrad. Att medvetet och strategiskt integrera teori och praktik menar vi underlättar utvecklandet av en professionell identitet.

Professionell identitet och yrkesidentitet är också beroende av självkänedom och självreflexion. I de flesta kurser genom hela programmet återkommer ett obligatoriskt inslag (PFS = Professionellt Förhållningssätt och Självkänedom) som anknyter till innehåll och lärandemål i respektive kurs. Form och innehåll för PFS inslagen ser olika ut mellan kurserna men inslagen i sig bidrar alla till samma process, d.v.s. att med hjälp av reflektion och självkänedom utveckla ett Professionellt förhållningssätt.

Ytterligare ett obligatoriskt inslag som återkommer genom utbildningen är tydliggörandet av olika typer av makt och maktutövning samt hur sociala problem kan förstås utifrån de hierarkier, skiktningar och maktrelation som förekommer. Klass liksom olika diskrimineringsgrunder (t.ex. kön, etnicitet, ålder) behandlas i relation till specifika kurser och moment.

För att tillgodose de studerandes och samhällets krav på yrkesmässig kompetens eftersträvar vi ett visst mått av flexibilitet i utbildningen. Det möjliggörs genom att på termin fyra och sju erbjuda studenterna valbara kurser. På termin fyra läser studenterna tre av nio valbara kurser. De nio kurserna är indelade i tre profiler vilka speglar centrala delar av institutionens forskningskompetens och bredd (se vidare sid 6). Genom att studenterna läser en kurs från respektive profil möjliggörs både generalistperspektiv och fördjupning; ingen student kan välja bort någon profil och alla får fördjupad kunskap i den specifika kurs de väljer att läsa. På termin sju läser studenterna en av fyra valbara fördjupningskurser (se vidare sid 7).

Utbildningen anlägger ett nationellt och internationellt perspektiv på det sociala arbetets teorier och metoder. Institutionen har ett brett och väl utvecklat internationellt nätverk som möjliggör att delar av studierna kan förläggas utomlands. Lärare och forskare från andra länder används som gästföreläsare i utbildningen och vi arbetar medvetet med att internationalisera utbildningen så att perspektiv utöver renodlat lokala och nationella tas tillvara och synliggörs.

Undervisningen utformas generellt så att det finns en överensstämmelse mellan pedagogik och olika arbetssätt i kommande yrkesroll. I de yrkesförberedande momenten har undervisningen så långt det är möjligt en strukturell likhet med det praktiska sociala arbetet. De studerandes egna erfarenheter tillvaratas och studenterna tränas i aktivt kunskapssökande och kritiskt tänkande. Återkommande sker gruppdiskussioner med andra studerande, eget skrivande i anslutning till olika moment samt återkoppling och handledning av lärare.

På institutionen finns flera fora för studentinflytande och vi eftersträvar en kultur där studenter, lärare och institutionsledning i samverkan ansvarar för utbildningens kvalitet.

3. Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet och Matematik B, Samhällskunskap A eller Matematik 2a/2b/2c, Samhällskunskap 1b/1a1+1a2 (områdesbehörighet 5/A5).

4. Examen och huvudområde

Utbildningen leder till Socionomexamen (Degree of Bachelor of Science in Social Work).

Efter fullbordat program om 210 högskolepoäng utfärdas på begäran av studenten ett examensbevis med benämningen socionomexamen (Degree of Bachelor of Science in Social Work).

5. Mål

Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser ska studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

Generella mål för socionomexamen

Kunskap och förståelse

För socionomexamen ska studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund samt kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa kunskap om och förståelse för samspelet mellan individers och grupper sociala situation, levnadsvillkor, fysiska och psykiska hälsa samt funktionsförmåga i förhållande till samhälleliga och andra bakomliggande faktorer,
- visa kunskap om ledning av socialt arbete, och
- visa kunskap om och förståelse för barns behov och sådana samhälls- och familjeförhållanden som påverkar kvinnors och mäns livsbetingelser, och
- visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Färdighet och förmåga

För socionomexamen ska studenten

- visa sådan färdighet och förmåga som krävs för att utveckla och genomföra socialt arbete på olika nivåer i samhället i samarbete med de människor som berörs,
- visa förmåga att tillämpa relevanta författningar i synnerhet inom det sociala området,
- visa förmåga att förstå, utreda och analysera sociala processer och problem, och
- visa förmåga att identifiera, strukturera, utreda och utvärdera insatser på individ-, grupp- och samhällsnivå.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För socionomexamen ska studenten

- visa självkännet och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt bemötande och förhållningssätt,
- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För socionomexamen skall inom ramen för kursfordringar ha fullgjorts ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Lokala mål

Kunskap och förståelse

Visa kunskap och förståelse för begreppen ekonomisk, ekologisk och social hållbar utveckling samt dessas betydelse för hur sociala problem och det sociala arbetet kan förstås.

6. Innehåll och upplägg

Socionomprogrammet omfattar 210 högskolepoäng och 3,5 år (sju terminer). Enskilda kurser bygger kunskapsmässigt på varandra. Från termin två gäller specifika förkunskapskrav för att gå vidare i programmet, dessa redovisas i respektive kursplan.

Termin 1 och 2 ger en övergripande och introducerande bild av ämnets och professionens spännvidd såväl på individ-, familj-, grupp- som samhällsnivå. De tre profilmråden som kännetecknar socionomprogrammet i Göteborg presenteras, liksom grundläggande vetenskapsteoretiska begrepp och frågeställningar, samt en teoretisk bas för förståelse av makt. Grundläggande juridiska kunskaper och individens utveckling som individ och samhällsvarelse i ett livsloppsperspektiv behandlas. Fokus ligger på att studenterna skall tillägna sig en kunskaps- och förståelsemässig bas.

Termin 3, 4 och 5 sker en problematisering av tillägnad kunskap samtidigt som förmågan till observation, reflektion och analys övas i valbara profilkurser och i ett i par genomfört vetenskapligt arbete i samband med fältförlagda studier. Centrala handlingsperspektiv och metoder presenteras och analyseras utifrån olika teoretiska perspektiv för att sedan tillämpas

under den verksamhetsförlagda utbildningen. Färdighet, förhållningssätt och värderingsförmåga får allt större utrymme och integreras med tidigare inhämtad kunskap.

Termin 6 innehåller vetenskapliga forskningsmetoder och ett självständigt vetenskapligt examensarbete. Här återfinns också en kurs i psykosociala perspektiv på hälsa/ohälsa. I samtliga kurser integreras och fördjupas såväl teoretiska som praktiska moment.

Termin 7 ligger på avancerad nivå. Terminen inleds med en kurs i socialt arbetet på samhällsnivå och avslutas med en valbar fördjupningskurs. Här fördjupas och integreras kunskapsinnehåll från samtliga terminer, och analys och utvärderingsinslag av såväl studentens egen utbildningsprocess som av praktiskt socialt arbete är tydliga inslag.

Innehåll

Grundnivå, 180 högskolepoäng

Termin 1

Socialt arbete, 30 högskolepoäng

Moment 1 Introduktion till socialt arbete, 10 högskolepoäng

- Socialt arbete som ämne och profession
- Profilmråden; forskning och verksamhetsfält
- Organisation och handlingsutrymme
- Professionellt förhållningssätt och självkänedom
- Att utvecklas som högskolestudent/kritiskt tänkande

Moment 2 Maktrelationer och kategoriseringar i socialt arbete, 10 högskolepoäng

- hur konstrueras och kategoriseras sociala problem
- hur får man kunskap om sociala problem
- hur konstrueras och kategoriseras normer, normalitet och avvikelse
- teoretisk grund för förståelse av makt i det sociala arbetet
- teoretisk grund för förståelsen av maktdimensionerna klass, etnicitet och kön/genus

Moment 3 Välfärdspolitik och socialt arbete, 10 högskolepoäng

- historiskt och internationellt perspektiv på arbete, välfärdspolitik och fördelningsfrågor
- välfärdsmodeller
- livsvillkor för olika grupper i det svenska samhället och koppling till socialt arbete

Termin 2

Människans livslopp – utveckling och samspel, 15 högskolepoäng

- hur livsloppet kan förstås - psykologiska, socialpsykologiska och sociologiska perspektiv
- professionellt förhållningssätt och självkänedom

Juridik för det sociala arbetet, 15 högskolepoäng

- rättssystemets värderingar, begrepp och lagar
- civil-, förvaltnings- och socialrättslagstiftning
- straffrätt

Termin 3

Det sociala arbetets teorier, metoder och etik, 15 högskolepoäng

- förhållandet teori och metod – kunskapsbaserad praktik
- metoder för socialt stöd och förändring samt krisinterventioner
- sociala utredningar samt myndighetsutövning
- dokumentation och utvärdering av individuella insatser

- relationens och kommunikationens betydelse
- professionellt bemötande och etik

Vetenskapsteori och vetenskaplig metod, del 1, 7,5 högskolepoäng

- vetenskapsteori och kunskapsteori
- forskningsprocessen
- forskningsmetoder
- utvärdering av det sociala arbetet
- tolkning och kritisk analys av forskningsresultat

Fältanknutet vetenskapligt arbete, 7,5 högskolepoäng

- vetenskapligt arbete
- fältförlagda studier inom det sociala verksamhetsområdet

Termin 4

Profilområdeskurser 3 x 10 högskolepoäng (valbara kurser)

Inom varje profilområde erbjuds tre kurser. En kurs från varje profilområde skall läsas.

<i>Barn och familj</i>	<i>Omsorg, autonomi och delaktighet</i>	<i>Social exkludering</i>
1. Barn, ungdom och familj 2. Familj och migration 3. Föräldraskap, kön och sexualitet	1. Psykisk ohälsa 2. Funktionshinder 3. Äldre och åldrande	1. Missbruk och beroende 2. Kriminalitet 3. Fattigdom, försörjning och boende

Samtliga profilområden ska fokusera på utsatthet. Kurserna ger samhällliga, kulturella, sociala, psykologiska, juridiska och organisatoriska aspekter på respektive profilområde

- handlingsperspektiv och metoder i socialt arbete för respektive område
- barnperspektiv
- individens fysiska och psykiska hälsa
- maktdimensioner
- våld i nära relationer
- livsvillkor på individuell och strukturell nivå
- professionellt förhållningssätt och självkänedom

Termin 5

Verksamhetsförlagd utbildning, 30 högskolepoäng

Utveckla ett professionellt förhållningssätt genom:

- utveckling av yrkesidentitet
- reflekterad och kritiskt granskad yrkesutövning
- tillämpning av teoretiska kunskaper
- träning i metoder och interventioner
- processer i socialt arbete
- organisering av socialt arbete
- konflikter
- samverkan med övriga yrkesgrupper

Termin 6

Vetenskapsteori och vetenskaplig metod, del II, 7,5 högskolepoäng

- vetenskapsteori
- forskningsprocessen

- forskningsmetoder
- analys av forskningsdata

Vetenskapligt arbete (självständigt arbete), 15 högskolepoäng

- produktion av vetenskaplig text
- kritisk granskning av vetenskaplig text

Psykosociala perspektiv på hälsalohälsa, 7,5 högskolepoäng

- kritiskt förhållningssätt till konstruktionen av hälsa och ohälsa
- diagnostisering och kategorisering
- hälsofrämjande och förebyggande socialt arbete
- socialförsäkringar

Avancerad nivå 181 - 210 högskolepoäng

Termin 7

Socialt arbete på samhällsnivå, 5 högskolepoäng?

- deltagande i samhällsplanering
- samhällsarbete
- sociala rörelser
- opinionsbildning

Kurser i professionellt socialt arbete 25 högskolepoäng

Fyra kurser erbjuds varav en skall läsas. Följande alternativ erbjuds:

Psykosocialt arbete

Socialpedagogik och social mobilisering

Myndighetsutövning i socialt arbete – förutsättningar och konsekvenser

Ledning och organisering av socialt arbete

Gemensamma inslag i samtliga dessa kurser är:

- fördjupade teorier och arbetsmetoder för valt område
- etik, förhållningssätt och makt i relation till valt område
- integration av teoretiska och praktiska kunskaper
- ledarskap
- professionellt förhållningssätt och självkänedom
- professionell hållning
- socionomens roll i professionell samverkan
- livslångt lärande
- utvärdering

Studietakt

Utbildningen ges på helfart.

7. Övrigt

Undervisningen bedrivs på helfart och dagtid. Undantagsvis kan tidig kvällsundervisning samt salstentamen på helger förekomma. Under den verksamhetsförlagda utbildningen följer den studerande i stort sett det arbetsschema som gäller för VFU-handledaren. Verksamhetsförlagd utbildning och de fältförlagda studierna förläggs ibland utanför Göteborg och kan medföra extra resekostnader för studenten.

Fortsatta studier

Socionomexamen omfattande 210 högskolepoäng och ger grund för utbildning på forskarnivå. För behörighet till utbildning på forskarnivå fördras utöver socionomexamen även fullgjord magisterexamen omfattande ytterligare 30 högskolepoäng

Uppföljning och utvärdering av programmet sker i enlighet med gällande *Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Göteborgs universitet*.